

Projekt

z dnia 20 listopada 2024 r. Druk Nr 11/11/24

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY ORNONTOWICE**

z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ornontowice na lata 2025 - 2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572), art. 4¹ ust. 1, ust. 2, ust. 2a i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z 2022 r. poz. 2600) na wniosek Wójta Gminy Ornontowice uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ornontowice na lata 2025 - 2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ornontowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE ORNONTOWICE NA LATA 2025-2027**

listopad 2024

I. Wstęp

Alkoholizm, narkomania, uzależnienia behawioralne, przemoc domowa to problemy społeczne, które niszczą nie tylko jednostkę, ale przede wszystkim działają destrukcyjnie na podstawową grupę społeczną jaką jest rodzina. Szereg negatywnych skutków związanych z uzależnieniami i przemocą powoduje szkody w wielu dziedzinach życia ludzi i prowadzi do kolejnych negatywnych zjawisk społecznych jakimi są ubóstwo, bezrobocie, przemoc domowa czy wykluczenie społeczne. Wpisujące się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie programy takie jak: gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, program wspierania rodziny czy gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, to programy których podstawowym celem nie jest wyeliminowanie negatywnych zjawisk społecznych, ale tworzenie takich warunków, aby im przeciwdziałać (profilaktyka i edukacja), a kiedy już wystąpią, to systemowo, w sposób profesjonalny i zintegrowany udzielać pomocy osobom zarówno uzależnionym jak i współuzależnionym, a także osobom i rodzinom doznającym przemocy. Celem niniejszego programu jest minimalizacja indywidualnych i społecznych szkód społecznych powodowanych uzależnieniami.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a także zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem oraz uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej;
- 7) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Nadużywanie alkoholu i innych substancji psychoaktywnych to poważny problem społeczny, który ma znaczący wpływ na kondycję zdrowotną naszego społeczeństwa. Edukacja powinna zaczynać się od najmłodszych lat. Istotna jest także edukacja rodziców i pedagogów, aby w pełni zdawali sobie sprawę, że kształtowanie postaw najmłodszych będzie procentowało w przyszłości.

Podnoszenie świadomości mieszkańców, a szczególnie dzieci i młodzieży na temat szkodliwości alkoholu oraz substancji psychoaktywnych ma na celu zapobieganie skutkom podejmowania działań ryzykownych po użyciu tychże substancji. Problemy alkoholizmu, narkomanii, a także przemocy w rodzinie czy innego rodzaju grupach np. rówieśniczych, stanowią realne zagrożenie dla życia społecznego w gminie.

Nowym wyzwaniem będzie także edukacja i profilaktyka społeczeństwa, głównie dzieci, młodzieży oraz rodziców w zakresie uzależnień behawioralnych oraz mechanizmów ich powstawania.

Realizacja w/w zadań jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz uwzględnia strategię określoną w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Niniejszy Program (NPZ) wyznacza 5 kierunków/celów operacyjnych, służących poprawie jakości zdrowia społeczeństwa i jednym z nich jest profilaktyka uzależnień ukierunkowana na zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom od: tytoniu, alkoholu, narkotyków, w tym od nowych substancji psychoaktywnych (NSP) oraz uzależnieniom behawioralnym.

Problematyka uzależnień wymaga podejścia interdyscyplinarnego, a wszelkie podejmowane w jej ramach działania powinny mieć charakter długofalowy.

Niniejszy program został opracowany w oparciu o doświadczenia zebrane podczas realizacji wcześniejszych edycji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uwzględniając możliwości Gminy w oparciu o posiadane zasoby.

Na realizację niniejszego Programu przeznaczają się dochody uzyskane przez gminę z tytułu wniesionych opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Jako jednostkę realizującą Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Ornontowicach na lata 2025 - 2027 wskazuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach.

II. Podstawy prawne programu

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
6. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;

7. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r.

III. Uzależnienie, choroba alkoholowa, narkomania, uzależnienia behawioralne

Uzależnienie – to nieodparta potrzeba przyjmowania określonego środka uzależniającego w celu doznania przyjemności lub usunięcia przykrych objawów jego braku. Uzależnieniem mogą być także zachowania lub czynności nad którymi osoba nie może zapanować. Uzależnienia można podzielić na 2 obszary:

Uzależnienie psychiczne polega na stałym myśleniu o zażywaniu i zdobywaniu danej substancji. Towarzyszy temu samousprawiedliwianie się i wyszukiwanie ważnych powodów, które mają uzasadniać jej przyjmowanie. Równocześnie osłabia się zainteresowanie innymi aspektami życia i następuje zanik woli. Uzależnienie psychiczne pozostaje na całe życie, więc powrót do nałogu jest zawsze możliwy nawet u ludzi, którzy są abstynentami od wielu lat.

Uzależnienie fizjologiczne wynika z przystosowania się organizmu do działania przy określonym poziomie danej substancji. Obniżenie tego poziomu prowadzi do licznych dolegliwości zwanych zespołem odstawienia.

Alkoholizm - choroba polegająca na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Spożywanie zazwyczaj dużych ilości alkoholu przez alkoholika jest spowodowane przymusem o charakterze psychicznym i somatycznym, i nie podlega jego woli.

Ryzykowne spożywanie alkoholu – to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i łącznie w określonym czasie), nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.

Picie szkodliwe to taki wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu.

Pisząc o uzależnieniu od alkoholu nie sposób pominąć innego ważnego problemu społecznego związanego nie tyle z nadużywaniem, ale z samym spożywaniem alkoholu przez kobiety w ciąży.

FAS czyli alkoholowy zespół płodowy to stan występujący u dziecka w wyniku narażenia na alkohol spożywany przez matkę w czasie ciąży. Wady powstałe u dziecka spowodowane w wyniku spożywania przez matkę alkoholu w okresie prenatalnym są nieodwracalne.

Narkomania - powszechnie znane uzależnienie od narkotyków, czyli substancji, które mają wpływ na czynności mózgu. Charakteryzuje się tak zwanym głodem narkotycznym, czyli fizycznym cierpieniem spowodowanym odstawieniem substancji, który prowadzi do zdobycia narkotyku za wszelką cenę.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne (NSP) – są to substancje pochodzenia naturalnego lub syntetycznego działające na ośrodkowy układ nerwowy, inne niż substancje psychotropowe i środki odurzające, stwarzające zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi porównywalne do zagrożeń stwarzanych przez substancję psychotropową lub środek odurzający (np. dopalacze).

Uzależnienia behawioralne – to takie formy zachowań, które są związane z wykonywaniem pewnych czynności, a ich specyfiką jest utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

Mówiąc o uzależnieniach behawioralnych mamy na myśli najczęściej: hazard, nadmierne korzystanie z Internetu, gier komputerowych i cyfrowych, mediów społecznościowych, zakupoholizm czy pracoholizm. Poważnym problemem społecznym staje się bardzo wczesna inicjacja internetowa dzieci oraz korzystanie z urządzeń mobilnych przez dzieci. Niestety te negatywne zjawiska dzieją się za zgodą i przyzwoleniem opiekunów/rodziców. Dlatego tak ważna w tym zakresie jest edukacja publiczna poprzez zwrócenie uwagi społeczeństwa na postrzeganie w/w problemu oraz upowszechnianie wiedzy w zakresie uzależnień behawioralnych, głównie poprzez propagowanie kampanii społecznych oraz dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych.

IV. Analiza statystyczna wybranych problemów społecznych na terenie Gminy Ornontowice

Gmina Ornontowice, zajmująca ok 15 km² powierzchni i licząca na dzień 31 grudnia 2023 r. 6034 mieszkańców, położona jest w województwie śląskim, w powiecie mikołowskim. Usytuowana jest w bliskiej odległości od dużych aglomeracji.

W celu zobrazowania sytuacji związanej z udzielaniem różnego rodzaju pomocy mieszkańcom i rodzinom w Gminie Ornontowice, uwikłanych w różnego rodzaju dysfunkcje, dokonano diagnozy na podstawie danych z lat 2021-2023. Dane uzyskano z Komisariatu Policji w Orzeszu oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ornontowicach oraz działających przy Ośrodku: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, Punktu Konsultacyjnego, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz placówki wsparcia dziennego - Świetlicy Profilaktyczno-Wychowawczej.

Komisariat Policji	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba interwencji ogółem, w tym:	819	721	675
- liczba interwencji domowych	102	108	139
- liczba interwencji w miejscach publicznych	717	613	536
Liczba interwencji z udziałem osób znajdujących się pod wpływem środków psychoaktywnych (głównie alkoholu)	195	193	218
Liczba osób przewiezionych do wytrzeźwienia: w tym do izby wytrzeźwień lub do miejsca zamieszkania	72	102	112
Liczba zatrzymanych kierowców w stanie nietrzeźwości lub po użyciu alkoholu/ po użyciu innych środków psychoaktywnych	23	28	24 4

Liczba wydanych nakazów opuszczenia lokalu przez: - Policję - Prokuraturę - Sąd	nie dotyczy	3 - -	3 5 2
--	-------------	-------------	-------------

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba rodzin z problemem alkoholowym, którym udzielono różnych form pomocy finansowej i materialnej oraz pracy socjalnej	10	18	18

Procedura zobowiązania do leczenia odwykowego - GKRPA	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba posiedzeń GKRPA	4	3	3
Liczba spraw prowadzonych przez GKRPA w celu zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego	19	19	17
Liczba wniosków skierowanych do Komisji o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	10	16	8
Liczba wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	1	3	4
Liczba przeprowadzonych badań lekarzy biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	2	5	3
Liczba osób, które podjęły leczenie w placówce lecznictwa odwykowego	2	4	7

Punkt Konsultacyjny	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba udzielonych porad ogółem	95	86	55
Porady prawnika	9	nie dotyczy	nie dotyczy
Porady psychologa, pedagoga i terapeuty	86	86	55

Procedura „Niebieska karta”	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba prowadzonych procedur Niebieskie Karty w danym roku	23	29	26
Liczba założonych nowych procedur Niebieskiej Karty w danym roku przez:	15	18	14
Ilość prowadzonych niebieskich kart w których wystąpił problem alkoholowy	8	10	10

Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba dzieci uczęszczająca na zajęcia opiekuńczo-wychowawcze do placówki wsparcia dziennego	34	39	31

Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom udostępnia liczne raporty i badania na temat konsumpcji napojów alkoholowych, rozpowszechnienia używania narkotyków oraz uzależnień behawioralnych. Poniżej prezentujemy część danych statystycznych dla lepszego zrozumienia istoty problemów uzależnień¹.

¹ Raport 2023 Uzależnienia w Polsce – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

- 1) W 2022 roku odnotowano spadek spożycia 100% alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca Polski z poziomu 9,73 l w 2021 roku do 9,37 l, i jest to poziom najniższy od 6 lat. Z drugiej jednak strony od kilku lat widoczna jest wyraźna tendencja zwiększania się liczby zgonów z powodu używania alkoholu, osiągając najwyższą wartość 14 048 przypadków w 2021 roku
- 2) Systematycznie od 2002 roku zwiększa się dostępność ekonomiczna napojów alkoholowych za średnie miesięczne wynagrodzenie można było kupić w 2022 roku o blisko 140 % więcej butelek piwa o pojemności 0,5l niż w 2002 roku i ponad 140% więcej butelek wódki 40% o pojemności 0,5l.
- 3) Mimo że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, po którą sięgano częściej niż po papierosy czy narkotyki, to widoczny jest systematyczny trend spadkowy spożywania alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni przez 15–16-latków z odsetka 65% w 2003 roku do 47% w 2019 roku (ESPAD).
- 4) W odniesieniu do narkotyków spadł odsetek uczniów, którzy deklaruowali ich używanie kiedykolwiek w życiu z 25% w 2015 roku do 22% w 2019 roku (ESPAD). Dodatkowo, wyniki badania CBOS z 2021 roku pokazują od 2016 roku systematyczny trend spadkowy w zakresie odsetka uczniów, którzy używali narkotyków w ciągu ostatnich 12 miesięcy. W ostatnich wynikach wskaźnik ten utrzymuje się na poziomie 13%, najwyższe wartości i osiągał w 2003 roku – 24%.
- 5) W pomiarach ESPAD w latach 2011–2019 dotyczących używania nowych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkolnej widoczny jest spadek używania kiedykolwiek w życiu i w czasie ostatnich 12 miesięcy, a w stosunku do pomiaru z 2015 roku również w odniesieniu do używania NSP w czasie ostatnich 30 dni. Od 2018 roku, kiedy wprowadzono rozwiązania generyczne odnotowujemy zmniejszanie się liczby zatruć z powodu używania NSP. Ostatnie dane z 2022 roku wskazują na spadek wskaźników zatruć z powodu NSP do 303 przypadków (GIS).
- 6) Wyraźnie rośnie liczba samorządów podejmujących się realizacji programów rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego – 624 samorzady w 2020 roku i 1070 samorządów w 2022 roku (KCPU-G1).
- 7) Od pierwszych edycji badania „Nastolatki 3.0” obserwowany jest stały wzrost liczby godzin przeznaczanych przez młodzież na korzystanie z Internetu. Obecnie nastolatki spędzają w sieci średnio 4 godziny i 50 minut dziennie. W dni wolne od zajęć szkolnych czas ten wydłuża się średnio do 6 godzin i 10 minut.

V. Sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Ornontowice

W celu ustalenia liczby zezwoleń na sprzedaż alkoholu Rada Gminy Ornontowice Uchwałą nr XL/390/18 z dnia 29 sierpnia 2018 roku ustaliła maksymalną liczbę 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz na piwo,
- 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu.

W tej samej uchwale ustalono maksymalną liczbę 36 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:

- 12 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz na piwo,
- 12 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 12 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu.

Jednocześnie Uchwałą Nr XL/391/18 z dnia 29 sierpnia 2018 roku Rada Gminy Ornontowice ustaliła zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz poza miejscem sprzedaży. Na terenie Gminy Ornontowice miejsca te nie mogą być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 50 metrów od szkół, przedszkoli, kościoła. Odległość ta mierzona jest ciągiem komunikacyjnym od głównego wejścia do punktu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych do głównego wejścia do wymienionych obiektów.

Na terenie Gminy Ornontowice według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku odnotowano następującą ilość punktów posiadających zezwolenia na sprzedaż alkoholu:

spożycie poza miejscem sprzedaży: 9 punktów

spożycie w miejscu sprzedaży: 5 punktów

VI. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ornontowicach działa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w składzie powołanym Zarządzeniem Wójta Gminy Ornontowice. Członkami Komisji są przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ornontowicach, Policji oraz Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Ornontowicach.

Do zadań komisji należy m.in.:

- 1) Prowadzenie procedury zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu osób zgłaszanych do GKRPA, prowadzenie rozmów motywacyjnych z osobami, w tym także kierowanie na badanie biegłych w przedmiocie uzależnienia oraz sporządzanie do sądu wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe,
- 2) Świadczenie poradnictwa i udzielanie informacji w zakresie kierowania na leczenie odwykowe, działalności instytucji i stowarzyszeń udzielających wsparcia w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współdziałanie z organizacjami i instytucjami w tym zakresie,
- 3) Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z zasadami usytuowania na terenie Gminy Ornontowice,
- 4) Udział członków komisji w szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy, udział w innych przedsięwzięciach z tego zakresu,
- 5) Opiniowanie projektu gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, przeprowadzanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

VII. Zasoby instytucjonalne w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii działające na terenie gminy

1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – zaspokaja niezbędne potrzeby życiowe osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej spowodowanej m.in. problemami uzależnień i współuzależnień, których nie są w stanie pokonać przy pomocy własnych środków i możliwości. Ośrodek poza pomocą materialną świadczy na rzecz w/w osób i rodzin pomoc pozamaterialną w formie pracy socjalnej oraz różnego rodzaju usług.

2) Placówka wsparcia dziennego - Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza w Ornontowicach

Świetlica Profilaktyczno- Wychowawcza od 1 stycznia 2023 r. prowadzona jest przez Gminny środek Pomocy Społecznej w Ornontowicach. Placówka wsparcia dziennego czynna jest dla wychowanków od 11:30 do 16:30 od poniedziałku do piątku. Jej celem jest podejmowanie działań opiekuńczo – wychowawczych dla uczniów Szkoły Podstawowej. Świetlica zapewnia dzieciom warunki prawidłowego rozwoju fizycznego i psychicznego, opiekę zdrowotną obejmującą świadczenia profilaktyczne, pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, pomoc w kształtowaniu prawidłowych relacji społecznych. W placówce prowadzone są zajęcia rozwijające kreatywność dzieci czy warsztaty rozwijające zainteresowania, ale także pomoc w nauce. Placówka zapewnia wychowankom także posiłek. W okresie wakacji letnich i zimowych zajęcia mogą być prowadzone są w różnych formach: półkolonii, kolonii, wyjazdów, wycieczek.

3) Punkt Konsultacyjny w Ornontowicach

Punkt Konsultacyjny dostępny jest w godzinach popołudniowych w Gminnym Ośrodku Zdrowia, aby zwiększyć dostępność dla osób potrzebujących wsparcia specjalisty. Punkt zapewnia pomoc terapeuty rodzinnego oraz psychologa lub pedagoga lub innego specjalisty w dziedzinie uzależnień. Zadaniem Punktu jest konsultacja, informowanie o możliwości podjęcia leczenia w placówkach lecznictwa odwykowego oraz motywowanie do leczenia osób uzależnionych jak i udzielanie porad osobom współuzależnionym oraz osobom dotkniętym przemocą domową lub problemami opiekuńczo- wychowawczymi.

4) Zespół Interdyscyplinarny w Ornontowicach

Zespół interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno-pomocowe – zapewniają pomoc osobom i rodzinom borykającym się z problemem przemocy domowej poprzez podejmowanie działań pomocowych przy współdziałaniu różnych podmiotów takich jak sąd, jednostki oświatowe, jednostki pomocy społecznej, GKRPA, Policja, ochrona zdrowia.

5) Placówki Oświatowe w Ornontowicach

Placówki Oświatowe – podejmują działania na rzecz profilaktyki i promocji zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży oraz edukacji rodziców w zakresie uzależnień od substancji psychoaktywnych jak i uzależnień

behawioralnych i przemocy rówieśniczej. Świadczą pomoc psychologiczną i obejmują pracą pedagoga dzieci z rodzin uwikłanych w uzależnienie i problemy z nim związane.

6) Komisariat Policji w Orzeszu

Policja – podejmuje interwencje w przypadku naruszenia przepisów następujących ustaw: ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

7) Gminny Ośrodek Zdrowia w Ornontowicach

Zajmuje się wczesną interwencją i rozpoznawaniem objawów uzależnień oraz udziela pomocy osobom ze zdiagnozowanym uzależnieniem, m.in. poprzez kierowanie do ośrodków leczenia uzależnień.

8) Arteria Centrum Kultury i Promocji, Biblioteka Publiczna w Ornontowicach.

Arteria – Centrum Kultury i Promocji i Gminna Biblioteka Publiczna organizują zajęcia i warsztaty kulturalno-rekreacyjne promujące zdrowy styl życia i alternatywne formy spędzania czasu wolnego.

VIII. Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ornontowice na lata 2025 - 2027

1. Cele operacyjne:

- 1) Ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych spożywaniem oraz nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szczególności przez osoby niepełnoletnie.
- 2) Podnoszenie poziomu wiedzy o szkodliwości i zagrożeniach wynikających ze spożywania/zażywania substancji psychoaktywnych poprzez działalność profilaktyczną.
- 3) Udzielanie pomocy osobom i rodzinom, w których występują zjawiska dysfunkcji związane z nadużywaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą domową.
- 4) Edukacja społeczna w zakresie uzależnień behawioralnych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu i zagrożeniach związanych z chorobą alkoholową,
- 2) Promowanie abstynencji i postaw trzeźwościowych jako stylu życia bez używania alkoholu oraz wspieranie działań ograniczających dostępność do alkoholu,
- 3) Prowadzenie edukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz udzielanie pomocy jej ofiarom,
- 4) Wspieranie procesu wychodzenia z uzależnienia od alkoholu oraz prowadzenie działań na rzecz osób będących w stanie nietrzeźwości,
- 5) Wspieranie oddziaływań umożliwiających integrację osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz członków ich rodzin,

- 6) Wspieranie i współfinansowanie dostępu do działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób zagrożonych, używających i uzależnionych oraz członków ich rodzin,
- 7) Prowadzenie działań mających na celu motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.
- 8) Podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie uzależnień behawioralnych wśród dzieci, młodzieży i rodziców.

IX. Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ornontowice na lata 2025 - 2027

Nazwa zadania	Sposób realizacji
Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca oraz dofinansowanie organizacji pożytku publicznego oferujących w swoim zakresie pomoc psychologiczną, terapeutyczną, rehabilitacyjną i prawną dla osób uzależnionych, współuzależnionych i doznających przemocy; 2. Działalność Punktu Konsultacyjnego świadczącego pomoc m.in. dla osób uzależnionych, współuzależnionych, osób doznających przemocy, stosujących przemoc oraz osób doświadczających innych problemów rodzinnych. 3. Wspieranie działalności placówek leczenia uzależnień.
Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzanie rozmów motywacyjnych z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin w ramach prowadzonej procedury o zobowiązaniu do leczenia odwykowego oraz w ramach procedury niebieskiej karty; 2. Prowadzenie Punktu konsultacyjnego, którego zadaniem jest informowanie o możliwości podjęcia leczenia w placówkach leczenia odwykowego oraz motywowanie do leczenia osób uzależnionych jak i udzielanie porad i wsparcia osobom współuzależnionym oraz osobom dotkniętym przemocą domową; 3. Współdziałanie służb społecznych m.in. przez działanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.
Prowadzenie profilaktycznej działalności wychowawczej, informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie i utrzymanie placówki wsparcia dziennego - Świetlicy Profilaktyczno – Wychowawczej dla dzieci i młodzieży Szkoły Podstawowej; 2. Uczestnictwo w kampaniach lokalnych oraz o zasięgu krajowym promujących zdrowy, wolny od uzależnień styl życia; 3. Podejmowanie działań na rzecz poprawy wiedzy rodziców o skutkach przedwczesnego spożywania alkoholu oraz eksperymentowania z narkotykami, a także informowania o zjawisku przemocy rówieśniczej i domowej poprzez propagowanie wywiadówek profilaktycznych; 4. Realizowanie w szkołach Gminy Ornontowice programów profilaktyczno-dydaktycznych i warsztatów informujących o uzależnieniu i jego skutkach oraz promujących trzeźwość w tym rekomendowanych programów; 5. Dofinansowanie organizacji pożytku publicznego oferujących w swoim zakresie działania na rzecz edukacji młodzieży w kierunku przeciwdziałania uzależnieniom i propagowania zdrowego stylu życia;

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Podnoszenie kwalifikacji członków GKRPA oraz innych służb społecznych poprzez organizowanie szkoleń i prelekcji; 7. Współpraca w zakresie realizacji projektów profilaktycznych przez młodzież (filmy lub spektakle profilaktyczne); 8. Zakup ulotek i innych materiałów lub narzędzi profilaktycznych; 9. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie uzależnień behawioralnych wśród dzieci, młodzieży i rodziców (programy profilaktyczne, materiały edukacyjno-informacyjne, wywiadówki profilaktyczne); 10. Realizacja na obiektach sportowych zajęć sportowych w celu zminimalizowania problemów uzależnień oraz promowania sportowego, zdrowego i wolnego od uzależnień stylu życia (alternatywny sposób spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe – finansowanie zajęć sportowych w tym turniejów i zawodów, zakup nagród) oraz uzupełnianie zajęć sportowych o prelekcje na temat profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom; 11. Zakup urządzeń (sportowych, rekreacyjnych) z przeznaczeniem na obiekty sportowe oraz place zabaw w celu upowszechniania kultury i sportu służące ograniczaniu uzależnień (działania zmierzające do podnoszenia jakości działań profilaktycznych, adresowane głównie dla dzieci i młodzieży, ale także dorosłych).
<p>Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca oraz dofinansowanie organizacji pożytku publicznego oferujących w swoim zakresie pomoc psychologiczną dla osób uzależnionych, współuzależnionych i osób doznających przemocy; 2. Współdziałanie z innymi jednostkami i organizowanie działań w celu promocji trzeźwego i wolnego od uzależnień stylu życia; 3. Organizowanie i finansowanie innych zadań służących profilaktyce uzależnień oraz zdrowemu stylowi życia.
<p>Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podjęcie w uzasadnionych przypadkach kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
<p>Podnoszenie poziomu wiedzy o szkodliwości i zagrożeniach wynikających ze spożywania/zażywania substancji psychoaktywnych.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie świadomości zdrowotnej poprzez prowadzenie działań edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych (szkolenia, prelekcje, warsztaty, programy, artykuły w mediach lokalnych) w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych (dzieci, młodzież, rodzice, służby społeczne), w związku z problemami uzależnień i przemocy; 2. Upowszechnianie informacji na temat dostępu do placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych.

X. Adresaci programu

Adresatami programu są:

1. Osoby uzależnione od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, osoby pijące szkodliwie;
2. Osoby współuzależnione;
3. Dzieci i młodzież jako grupa społeczna szczególnie narażona na wszelkiego rodzaju uzależnienia;
4. Przedstawiciele instytucji, placówek oświatowych, a także służb zobowiązanych do udzielania szeroko rozumianej działalności pomocowej w zakresie uzależnień oraz przemocy;
5. Społeczność lokalna – mieszkańcy gminy Ornontowice.

XI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz finansowanie Programu

Ustala się wynagrodzenie za każdy udział i pracę w posiedzeniu komisji dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości :

- Przewodniczący Komisji – 220 złotych brutto;
- Sekretarz Komisji - 220 złotych brutto;
- Członkowie Komisji – 190 złotych brutto.

Wydatki na realizację niniejszego programu pokrywane są z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w tym w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml oraz ze środków własnych gminy.

XII. Monitoring i ewaluacja

Za monitorowanie i ewaluację programu będzie odpowiedzialny główny realizator programu czyli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych współuczestniczy w prawidłowej realizacji wyznaczonych zadań.

Komisja w trakcie realizacji zadań zgodnie z przyjętym programem w porozumieniu z osobami odpowiedzialnymi za profilaktykę oraz rozwiązywanie problemów uzależnień wysuwa nowe inicjatywy w kierunku przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, omawia bieżące problemy w gminie związane z szeroko rozumianymi uzależnieniami oraz problematyką uzależnień behawioralnych.

XIII. Sprawozdawczość z realizacji Programu

Wójt sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Wójt sporządza informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, i przesyła ją do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 i 2a Rada Gminy uchwała na okres nie dłuższy niż 4 lata gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy i jest realizowane w ramach programu, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Ornontowicach na lata 2025-2027 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie w latach poprzednich, z uwzględnieniem profilaktyki i edukacji w dziedzinie uzależnień behawioralnych.

Program jest adresowany do całej społeczności Gminy Ornontowice ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, doznających i zagrożonych przemocą domową, do osób z grup ryzyka, do dzieci i młodzieży zagrożonej różnego rodzaju uzależnieniami, w tym uzależnieniami behawioralnymi.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Ornontowicach na lata 2025-2027 jest zasadne.